

Επιβιώσεις στην Τένεδο (Γιώργος Ξεινός, Γιατρός - Λογοτέχνης)

[/ Πεμπτουσία](#)

Τελευταία μου επίσκεψη στην Τένεδο ήταν τον περασμένο Ιούλιο, δυο τρείς μέρες μετά της Αγίας Παρασκευής.

Περπατούσα στα στρωμένα πέρα ως πέρα με τραπεζάκια σοκάκια, μάτια αναζητώντας τα ίχνη μιας κοινότητας, έστω μικρής, που είχα γνωρίσει πριν μερικά χρόνια χειμώνα καιρό. Στον ορίζοντα το φημισμένο Κάστρο της Τενέδου και κάπου στο βάθος το ανάστημα του Καμπαναριού, δεν ήταν αρκετά για να αναχαιτίσουν την αναζήτηση του ύφους του νησιού.

Κι ενώ αμήχανα περιφερόμουν από δρόμο σε δρόμο, ξαφνικά στα αριστερά μου στην είσοδο ενός παλιού αρχοντικού, σε τρικολόρε επιγραφή οι λέξεις: Müze, Μουσείο, Museum· κάθε μια και ένα χρώμα. Στα αριστερά της εισόδου η επίσημη πινακίδα με επίσημη το τετράδραχμο με τον διπλό πέλεκυ της Τενέδου γράφει: Bozcaada Yerel Tarih Araştırma Merkezi (Κέντρο Έρευνας της Τοπικής Ιστορίας της Τενέδου).

H

είσοδος με αποζημίωση. Μια σοβαρή προσπάθεια με κατεύθυνση την αμεροληψία, αποπειράται να αποτυπώσει την ιστορική ταυτότητα του νησιού με πρώτιστο μέλημα το εγγύς παρελθόν.

Φωτογραφίες, έγγραφα, εργόχειρα, εργαλεία του καθημερινού μόχθου, αναπαραστάσεις εργαστηρίων και άλλων βιωματικών χώρων προσπαθούν να απεικονίσουν το χαμένο πρόσφατο παρελθόν του νησιού.

Μπροστά σε μια βιτρίνα με την επιγραφή *Bozcaada Hakkında Yazılmış Türkçe ve Yunanca Kitaplar* (Βιβλία στα τουρκικά και ελληνικά που γράφηκαν για την Τένεδο), με έκπληξη διαπιστώνω την παρουσία όσων έχω γράψει για την Τένεδο καθώς και του βιβλίου του Αργύρη Ποντικάκη «Η Τένεδος» που εξέδωσε η Εταιρία μας, η Εταιρία Μελέτης Ίμβρου και Τενέδου.

Σε μια άλλη προθήκη, ο ταχυδρομικός φάκελος του Ρήγα Χριστοδούλου με πήγε πίσω στα χρόνια της μαθητείας μου στη Σχολή της Χάλκης και στον συμμαθητή και φίλο μου Ρήγα.

Βγήκα με ανακούφιση από το Μουσείο και περπατούσα αργά στον δρόμο αναζητώντας ανάμεσα στα εκατοντάδες αναμνηστικά με την επιγραφή *Bozcaada*, κάποιον που να γράφει Τένεδος, έστω με λατινικά στοιχεία. Και πάνω στην απογοήτευσή μου πέφτω πάνω σ' ένα πάγκο με πρώιμα τσαούσια. Α, να τα σταφύλια: η Τένεδος.

Με σφιγμένη καρδιά κίνησα για την Αγία Παρασκευή. Η εικόνα της εγκατάλειψης και της φθοράς που είχα αντικρύσει στο προηγούμενο ταξίδι - το 2010 ήταν νομίζω - με είχε τόσο τραυματίσει ώστε να τρέμω στη σκέψη μιας νέας επίσκεψης. Διαψεύστηκα από την τάξη του χώρου, την καθαριότητα, την ανακαίνιση του ναυδρίου.

Η ανάδειξη, των διαφόρων εποχών, εντοιχισμένων αρχιτεκτονικών μελών στην τοιχοδομή του ναού, οι κίονες στην κρύπτη του αγιάσματος, η φροντίδα της κρήνης, η κτητορική πλάκα πάνω από την είσοδο, τα κανάτια που τοποθετήθηκαν στα αφύλακτα παράθυρα για να προστατεύουν τη λατρεία και την γαλήνη της προσευχής, πιστοποιούν την ιστορία όχι μόνο του συγκεκριμένου χώρου, αλλά ολόκληρης της προαιώνιας ιστορίας του νησιού. Μια ιστορία που ξεκινώντας από τους μυθικούς χρόνους και τα κατώματα του αφίθυμου Μυρμιδόνα, φτάνει μέσα από τις διαρκείς εναλλαγές του χρόνου ως την παρούσα ώρα· το δίσεχτο παρόν που μέσα του απεγνωσμένα πολεμούμε για την καταγωγή και την ταυτότητά μας, την ταυτότητα των τόπων μας.

Μια παρέα Ρωμιών εξ Ελλάδος καθισμένη σ' ένα από τα τραπέζια του κέντρου, τρώγοντας απολαμβάνει τη δροσιά του βοριά που ολοένα δυναμώνει. Στο τραπέζι τα ροδοκοκκινισμένα μπαρμπούνια κάνουν τον νου μου να πετάξει. Τρέχει πάνω από το ρυτιδωμένο πέλαγος ως τις ακτές της Ίμβρου, στον Πύργο του Σχοινουδιού που παραθερίζαμε τα καλοκαίρια. Βλέπω σαν νά 'ναι μπροστά μου τους Χουβαρδάδες να ξεφαρίζουν τα δίχτυα τους ως την προπαραμονή του πανηγυριού της Αγίας Άννας του Πύργου της 25ης Ιουλίου, κι ύστερα να βάζουν μπρος τη μηχανή και σιγά-σιγά να χάνονται στον ορίζοντα προς την Τένεδο, για να προλάβουν το δικό τους πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής.

Κι ενώ απορροφημένος από το χτες συνέχιζα ν' αγναντεύω το πέλαγος η φίλη μου Dilek με ρώτησε αν τρώω σταφύλια ή αν θα περιμένω τις 6 Αυγούστου να ευλογηθούν. Της απάντησα πως αν είναι Τενεδιά παίρνω την αμαρτία κι εκείνη με πρότεινε να πάμε στ' αμπέλι της να κόψουμε ό,τι ώριμα βρούμε.

Μπήκαμε στον κάμπο. Δεξιά-αριστερά καταπράσινος, ανακουφίζει το βλέμμα. Όσο και αν οι αγροτικοί δρόμοι στενεύουν όλο και πιο πολύ, εμείς προχωρούμε προς τον τελικό προορισμό κι ας μην διαθέτει το αυτοκίνητο, που στενάζει, την ευελιξία του γαϊδάρου.

Τα κλίματα στοιχημένα σε σειρές, χωρίς υποστηρίγματα· όπως τότε, όπως παλιά. Ξεχωρίζουν ανάμεσα στα φύλλα τα ώριμα κίτρινα τσαούσια. Πρώτη φορά στη ζωή μου βλέπω να κρέμονται τα τσαμπιά τους στο κλήμα. Τα κοιτάζω με κάποια

έκσταση, θαρρείς φοβάμαι να τ' αγγίξω.

Ύστερα από ώρα το αποφασίζω. Διαλέγω ένα μικρό τσαμπί και το κόβω. Παρατηρώ μια-μια τις ρόγες του. Τις κοιτάζω, τις ξανακοιτάζω και δεν θέλω να χαλάσω την αρμονία του συνόλου. Αποφασίζω και βάζω μια στο στόμα μου...

Αυτή η γεύση, αυτό το άρωμα έρχεται από πολύ μακριά· από ρίζες βαθιές, απλωμένες μέσα στους αιώνες... Είναι η ίδια η Τένεδος, η ιστορία της που δεν ξεριζώνεται.